

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра організації та економіки фармації

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Аналіз динаміки номенклатури лікарських засобів для лікування серцево-судинних захворювань в Урядовій програмі «Доступні ліки»»

Виконала: здобувачка вищої освіти 5 курсу групи М1А

Напряму підготовки (спеціальності) 226

«Фармація, промислова фармація» Чанг О.Ч.

Керівник: доцентка кафедри організації та економіки фармації, к.фарм.н., доцент Костюк І.А.

Рецензент: к.біол.н. асистент кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації Темірова О.А.

Київ-2024

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Аналіз показників захворюваності та поширеності серцево-судинних нозологій в Україні та світі	7
РОЗДІЛ 2. Нормативно-правове регулювання лікування серцево-судинних захворювань та реімбурсації лікарських засобів за Урядовою програмою «Доступні ліки»	12
РОЗДІЛ 3. Аналіз динаміки асортименту лікарських засобів для лікування серцево-судинних захворювань за Урядовою програмою «Доступні ліки» за 2017-2023 роки	17
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34
ДОДАТКИ	41
АНОТАЦІЯ	52

ВСТУП

Актуальність. Серцево-судинні захворювання (ССЗ) на сьогодні є однією з найбільших проблем сучасності у сфері охорони здоров'я в усьому світі. Епідемія комплексу цих нозологій має значну загрозу для життя населення, оскільки є основною причиною смертності і з кожним роком вражає більшу частину молодого покоління.

В Україні ССЗ поширені у значного сегмента населення і у 2021 році займали першу позицію серед причин смерті (408 163 осіб), передуючи онкологією (77 880 осіб) та COVID-19 (21 284 осіб).

Такі вражаючі показники демонструють потребу у проведенні комплексних досліджень щодо профілактики ССЗ, а також підвищенні фізичної та економічної доступності лікарських засобів (ЛЗ) для лікування досліджуваних нозологій.

Метою випускної кваліфікаційної роботи став комплексний аналіз динаміки номенклатури ЛЗ для лікування ССЗ в Урядовій програмі «Доступні ліки».

Для досягнення поставленої мети були визначені необхідні *завдання дослідження*:

- проаналізувати показники захворюваності та смертності на ССЗ в Україні та світі
- провести аналіз нормативно-правового актів, які регулюють лікування ССЗ в Україні, а також реімбурсацію ЛЗ для досліджуваних нозологій
- здійснити контент-аналіз номенклатури ЛЗ для лікування ССЗ Урядової програми «Доступні ліки» за такими параметрами як:
 - міжнародні непатентовані назви (МНН)
 - торговельні назви (ТН)
 - АТХ-група
 - країни-виробники
 - компанії-виробники

- розмір реімбурсації.

Предмет дослідження. Стан медичного та фармацевтичного забезпечення населення, яке має ССЗ.

Об'єкт дослідження. Дані нормативно-правової бази та літератури з питань регулювання лікування ССЗ та фармацевтичного забезпечення даної категорії пацієнтів, дані Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України, Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, Державного підприємства «Державний експертний центр МОЗ України», Національної служби здоров'я України (НСЗУ), а також міжнародні показники щодо захворюваності та смертності від ССЗ.

Методи дослідження. Під час виконання випускної кваліфікаційної роботи були використані такі методи як: системно-оглядовий, контент-аналіз, порівняльний аналіз, аналіз статистичних даних та документації, математичні та статистичні методи, а також систематизації та узагальнення.

Обробку даних проведено на персональному комп'ютері з використанням пакета ліцензійних програм Microsoft Office Word 2021, Microsoft Office Excel 2021.

Новизна та значення одержаних результатів полягає в комплексному дослідженні реімбурсації ЛЗ для лікування ССЗ в Урядовій програмі «Доступні ліки».

Апробація результатів дослідження. Основні результати випускної кваліфікаційної роботи обговорювалися на науково-практичних конференції з міжнародною участю, присвяченій 30-річчю заснування Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного факультету (м. Харків, 102 листопада 2023 року).

Публікації. За матеріалами випускної кваліфікаційної роботи опубліковано 1 тезу доповіді у матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота викладена на 53 сторінках друкованого тексту. Робота складається зі вступу, 3 розділів,

висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота проілюстрована 12 рисунками та наведено 7 таблиць. Список використаної літератури охоплює 47 джерел.

ВИСНОВКИ

Випускна кваліфікаційна робота присвячена дослідженню динаміки номенклатури ЛЗ для лікування ССЗ в урядовій програмі «Доступні ліки».

1. Проаналізовано показники захворюваності населення на серцево-судинні хвороби. В Україні ССЗ є головною причиною смерті впродовж багатьох десятиліть. У порівняння з 1990 роком показник смертності зріс на 8 %. Також за розрахунками Світового банку Україна посідає 1 місце за показником кількості років, втрачених через передчасну смерть від ССЗ.
2. Проведено аналіз нормативно-правового регулювання лікування ССЗ та реімбурсації ЛЗ за Урядовою програмою «Доступні ліки». В Україні затверджено 1 стандарт, 13 настанов та 11 протоколів лікування ССЗ, однак значна частина досліджуваних нозологій немає належної нормативно-правової бази щодо лікування. Близько 60 % проаналізованих документів мають протермінований перегляд та оновлення.
3. За результатами контент-аналізу номенклатури ЛЗ для ССЗ, що увійшла до 15 редакцій Реєстру ЛЗ, вартість яких підлягає відшкодуванню, за Урядовою програмою «Доступні ліки» встановлено оновлення переліку МНН на 20 % у порівнянні з першою редакцією.
4. Аналіз номенклатури ЛЗ за АТС-класифікацією виявив, що найбільш представленими є такі категорії як «С01 Кардіологічні препарати» та «С07 Блокатори бета-адренорецепторів».
5. Дослідження номенклатури ЛЗ для ССЗ за країнами-виробниками встановило, що проаналізований асортимент формують 19 держав. Сегмент іноземного виготовлення (40,3 %) сформували 19 країн-виробників. Препарати вітчизняного виробництва за роки реалізації Урядової програми переважали, їх сегмент у середньому становив 59,7 %. Станом на сьогодні українська частка у порівнянні з попередніми редакціями Реєстру стабілізувалася та перебуває у діапазоні 60-63 %.
6. Виявлено лідерів серед українських компаній-виробників аналізованої номенклатури ЛЗ. До топ-3 увійшли АТ «Фармак», ТОВ «Астрафарм» та ТОВ

«Фармацевтична компанія «Здоров'я». Остання ж із зазначених лідерів виготовляла ЛЗ з досліджуваної номенклатури як самостійно, так і в співпраці з такими компаніями як ТОВ «Фармекс Груп» та ТОВ «ДЗ «ГНЦЛС».

7. Проведений контент-аналіз опублікованих редакцій Реєстру дозволив виявити, що у асортименті кожної МНН є ЛЗ, розмір реімбурсації якої становить 100%. До топ-3 МНН, які мають найменший відсоток реімбурсації за всі проаналізовані випуски Реєстру, належать Еналаприл (13,96 %), Карведилол (17,94 %) та Амлодипін (22,22 %).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Global Burden of Disease URL: <https://www.healthdata.org/research-analysis/gbd>
2. Sun, J., Qiao, Y., Zhao, M. et al. Global, regional, and national burden of cardiovascular diseases in youths and young adults aged 15–39 years in 204 countries/territories, 1990–2019: a systematic analysis of Global Burden of Disease Study 2019. BMC Med 21, 222 (2023). <https://doi.org/10.1186/s12916-023-02925-4>
3. Сіренко Ю.М. Стан проблеми серцево-судинної захворюваності та смертності в Україні. Ліки України. 2022. № 2 (258). С. 11-14. [https://doi.org/10.37987/1997-9894.2022.2\(258\).264084](https://doi.org/10.37987/1997-9894.2022.2(258).264084)
4. Федоров С.В. Ішемічна хвороба серця – основна причина смертності хворих на серцево-судинні захворювання. Ліки України. 2022. № 2 (258). С. 15-17. [https://doi.org/10.37987/1997-9894.2022.2\(258\).264086](https://doi.org/10.37987/1997-9894.2022.2(258).264086)
5. Круцевич Т., Іванік О. Гендерні особливості прояву факторів ризику серцево-судинних захворювань у чоловіків та жінок зрілого віку. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019. №3. С. 110-117.
6. Мультидисциплінарний аналіз структури серцево-судинних захворювань пацієнтів України з деокупованих територій та внутрішньо переміщених осіб. О. Зборовський та ін. Medicine. Innovate areas of solving problems of science and practice. 2023. P. 330-333.
7. Серцево-судинні захворювання – головна причина смерті українців. Висновки з дослідження Глобального тягаря хвороб у 2019 році. URL: <https://phc.org.ua/news/sercevo-sudinni-zakhvoryuvannya-golovna-prichina-smerti-ukrainciv-visnovki-z-doslidzhennya>
8. Adam Timmis, Panos Vardas, Nick Townsend et al. European Society of Cardiology , on behalf of the Atlas Writing Group, European Society of Cardiology: cardiovascular disease statistics 2021. European Heart Journal. 2022. № 43. P. 716-799. <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehab892>

9. Health matters: preventing cardiovascular disease: GOV.UK Public Health England. 2019. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/health-matters-preventingcardiovascular-disease/health-matters-preventing-cardiovascular-disease>
10. Améliorer la qualité du système de santé et maîtriser les dépenses-Propositions de l'Assurance Maladie pour 2019: L'Assurance Maladie. 2021. URL: <https://www.viepublique.fr/rapport/29982-ameliorer-la-qualite-du-systeme-de-sante-et-maitriser-les-depenses>
11. Zorguitgaven voor hart-en vaatziekten ruim 10 miljard euro. Volksgezondheidszorg.info. URL: <https://www.vzinfo.nl/hart-en-vaatziekten#node-zorguitgaven-hart-en-vaatziekten-naar-sector>
12. World Health Organization. Prevention and control of noncommunicable diseases in Armenia. The case for investment: World Health Organization, UNDP, UN Interagency Task Force on NCDs; 2019. URL: https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0017/401273/BizzCase-ARM-web.pdf
13. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування. За ред. В.М. Коваленка, М.І. Лутая, Ю.М. Сіренка, О.С. Сичова. 2-ге вид., переробл. та доповн. К.: МОПІОН, 2016. 192 с.
14. Галузеві стандарти та клінічні настанови. URL: https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
15. Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної, екстреної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Артеріальна гіпертензія»: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.05.2012 р. № 384. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/384_2012ykpmd_ag.pdf
16. Клінічна настанова «Артеріальна гіпертензія». 2017. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/kn_artergipert.pdf

- 17.Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при ішемічному інсульті: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2012 р. № 602.
URL: https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/images/dodatki/2012_602/2012_602dod4ykpmd.pdf
- 18.Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при геморагічному інсульті: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.04.2014 р. № 275.
URL: https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/images/dodatki/2014_275_GI/2014_275_YKPMD_GI.pdf
- 19.Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Гіпертензивні розлади під час вагітності, пологів та у післяпологовому періоді»: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.01.2022 р. № 151. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/01/2022_151_ykpmd_giprozlvagitn.pdf
- 20.Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при фібриляції передсердь: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15.06.2016 р. № 597.
URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_597_ykpmd_fibrpreds.pdf
- 21.Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при легеневій гіпертензії: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 21.06.2016 р. № 614.
URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_614_ykpmd_leggipert_dor.pdf
- 22.Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та кардіореабілітації «Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST»: наказ Міністерства охорони здоров'я України від

14.09.2021 р. № 1936. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2021/09/2021_1936_ykpm�_gkszelev.pdf

23.Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та кардіореабілітації «Гострий коронарний синдром без елевації сегмента ST»: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15.09.2021 р. № 1957. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2021/09/2021_1957_ykpm�_gksbezelev.pdf

24.Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Стабільна ішемічна хвороба серця»: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.12.2021 р. № 2857. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_152_ykpm�_ihs.pdf

25.Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Надання допомоги при спонтанному внутрішньомозковому крововиливі»: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.01.2022 р. № 9. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2022/01/2022_08_standart_vmk.pdf

26.Клінічна настанова, заснована на доказах «Тромбоемболія легеневої артерії». 2016. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/akn_tla.pdf

27.Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в частині профілактики серцево-судинних захворювань: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13.06.2016 р. № 564. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_564_ykpm�_pssz.pdf

28.Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Вторинна профілактика інсульту»: наказ Міністерства охорони здоров'я України від

02.11.2022 р. № 1967. URL: <https://www.dec.gov.ua/mtd/vtorynna-profilaktyka-insultu/>

29. Про забезпечення доступності лікарських засобів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.03.2017 р. № 152. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/152-2017-%D0%BF#Text>
30. Деякі питання реімбурсації лікарських засобів та медичних виробів за програмою державних гарантій медичного обслуговування: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.2021 р. № 854. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/854-2021-%D0%BF#Text>
31. Програма медичних гарантій 2023. Стійкість та розвиток попри війну. 2023. 126 с. URL: https://health.kyivcity.gov.ua/files/2023/4/10/pr_2023.pdf
32. Про державні фінансові гарантій медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 р. №2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>
33. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 03 квітня 2017 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 03.04.2017 р. № 360. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0360282-17#Text>
34. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 26 липня 2017 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26.07.2017 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0856282-17#n6>
35. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 22 січня 2018 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22.01.2018 р. № 111. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0111282-18#n6>
36. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 23 липня 2018 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.07.2018 р. № 1367. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1367282-18#n6>

37. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 21 січня 2019 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 21.01.2019 р. № 148.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0148282-19#n282>
38. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню станом на 29 липня 2019 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 30.07.2019 р. № 1715.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1715282-19#n7>
39. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації, станом на 07 лютого 2020 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13.02.2020 р. № 316.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0316282-20#n12472>
40. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації, станом на 28 травня 2020 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01.06.2020 р. № 1284.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1284282-20#n6>
41. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації, станом на 07 серпня 2020 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 11.08.2020 р. № 1851.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1851282-20#n6>
42. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації, станом на 10 лютого 2021 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 15.02.2021 р. № 251.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0251282-21#n6>
43. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації, станом на 05 серпня 2021 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 10.08.2021 р. № 1705.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1705282-21#n2>
44. Про затвердження Реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення,

станом на 18 лютого 2022 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.02.2022 р. № 366.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0366282-22#Text>

45.Про затвердження Реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, станом на 20 жовтня 2022 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.10.2022 р. № 1931.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1931282-22#n7>

46.Про затвердження Реєстру лікарських засобів, які підлягають реімбурсації за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, станом на 14 лютого 2023 року: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 21.02.2023 р. № 351.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0351282-23#n6>

47.Гадяк І. В., Громовик Б. П. Динаміка асортименту простапротекторів у Державному формулярі лікарських засобів першого-дев'ятого випусків. Фармацевтичний журнал. 2017. №5-6. С. 7-15.

SUMMARY

Chang Olena

ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF THE NOMENCLATURE OF MEDICINES FOR THE TREATMENT OF CARDIOVASCULAR DISEASES IN THE GOVERNMENT PROGRAM «AFFORDABLE MEDICINES»

Department of Organization and Economy of Pharmacy

Scientific supervisor: Candidate of Pharmaceutical Sciences, Associate Professor of the Department Kostiuk Iryna

Keywords: cardiovascular diseases, medicines, reimbursement, government program «Affordable Medicines»

Introduction. Cardiovascular disease (CVD) is currently one of the biggest healthcare challenges of our time around the world. The epidemic of the complex of these nosologies poses a significant threat to the lives of the population, as it is the leading cause of death and affects most of the younger generation every year.

In Ukraine, CVDs are common in a significant segment of the population and in 2021 ranked first among the causes of death (408,163 people), preceding cancer (77,880 people) and COVID-19 (21,284 people).

Such impressive figures demonstrate the need for comprehensive research on CVD prevention, as well as increasing the physical and economic availability of medicines for the treatment of the studied nosologies.

Materials and methods. The research materials were all editions of the Registers of medicines subject to reimbursement. Methods: systematic review, content analysis, comparative analysis, analysis of statistical data and documentation, mathematical and statistical methods.

Results. We analyzed the regulatory framework for CVD treatment and reimbursement of medicines under the Government's Affordable Medicines Program. In Ukraine, 1 standard, 13 guidelines and 11 protocols for CVD

treatment have been approved, but a significant number of the studied nosologies do not have an adequate regulatory framework for treatment. About 60,0 % of the analyzed documents are overdue for revision and updating. According to the results of the content analysis of the nomenclature of medicines for CVD included in 15 editions of the Register of Medicines Subject to Reimbursement under the Government Program, the list of INNs was updated by 20,0 % compared to the first edition. We also analyzed the nomenclature of medicines by ATC classification. It revealed that the most represented categories are «C01 Cardiological drugs» and «C07 Beta-adrenoceptor blockers».

The study of the nomenclature of medicines for CVD by country of manufacture found that the analyzed assortment is formed by 19 countries. The foreign-made segment (40,3 %) was formed by 19 manufacturing countries. Over the years of the Government Program implementation, domestically produced medicines prevailed, with an average share of 59,7 %. As of today, the Ukrainian share has stabilized compared to previous editions of the Register and is in the range of 60-63 %.

The leaders among Ukrainian manufacturers of the analyzed nomenclature of medicines were identified. The top 3 are Farmak JSC, Astrapharm LLC and Pharmaceutical Company Zdorovye LLC.

The content analysis of the published editions of the Register revealed that each INN has a medicinal product with a reimbursement rate of 100 %. The top 3 INNs with the lowest percentage of reimbursement for all analyzed issues of the Register include Enalapril (13,96 %), Carvedilol (17,94 %) and Amlodipine (22,22 %).

Conclusions. The nomenclature of medicines for the treatment of cardiovascular diseases in the Government's Affordable Medicines Program is extensive and constantly growing, which increases the physical and economic availability of medicines. The article identifies assortment niches as a prospect for domestic producers to substitute imports of medicines for socially important diseases.